

[CONSTANTIJN HUYGENS (DEN HAAG)]
AAN BÉATRIX DE CUSANCE [ANTWERPEN]
5 AUGUSTUS 1652
5238

Antwoord op een brief van Béatrix van eind juli 1652 (verloren?)

Huygens' eerste brief aan Béatrix de Cusance.

Samenvatting: Huygens had voor Béatrix graag iets willen maken op het gebied van de schilderkunst, dichtkunst, parfumerie of muziek (voor luit, viola da gamba of klavecimbel), maar voelt zich niet niet bij machte het vereiste niveau te halen en vraagt vrijstelling van deze opdracht. Wel zendt hij haar een Indisch doosje.

Door Béatrix de Cusance beantwoord op 10 augustus 1652 (5238A).

Primaire bron: Den Haag, Kon. Bibl., Hs. KA XLIX, dl. 2, p. 499: ontwerp (autograaf).

Vroegere uitgaven: Worp 5, nr. 5238, p. 150: onvolledig (<J'avoy gayement ... aveq tant de ravissement.>).

— Huysman 2006 II, pp. 7-8: volledig.

— Huysman & Rasch 2009, nr. 1, pp. 77-78.

Plaatsen: Holland; Indië.

Glossarium: espinette (klavecimbel); luth (luit); musicien (musicus); viole (viola da gamba).

Transcriptie

À Madame la Duchesse de Lorraine.
5e Aoust 1652.

Madame,

J'avoy gayement entrepris ce glorieux employ de publier en Hollande les éminentes perfections de Vostre Altesse, et un peu peintre, un peu poète, un peu parfumeur et un peu musicien que je suis, qui sont tous mestiers à débiter le bon meslange des belles choses, j'avoy commencé à m'en acquitter en sorte que nostre monde a jugé et creu, que mes tableaux, mes vers, mes frangipanes et les accords de mon luth, de ma viole et de mon espinette sentoyent en quelque manière le beau subject que je célébrois. Mais, Madame, depuis que Vostre Altesse m'a voulu faire signifier, comme au comble de tant de faveurs, dont il luy avoit pleu m'honorer en sa présence, elle avoit pris plaisir d'adjouster les assurances de son gracieux souvenir à l'endroit d'un estranger de si peu que moy, j'avoue que je succombe à la publication de cest excès de vertu, et que tous mes mestiers en demeurent perclus et rebutez. Je supplie donc très-humblement Vostre Altesse d'aggréer que cest article ne me demeure à charge, et que sa justice, l'emportant sur sa bonté, me puisse tenir lieu de grace, en ce que Vostre Altesse m'esloignant de sa mémoire comme je le suis de l'honneur de sa présence, je n'auray plus que faire de me tourmenter à trouver des expressions dignes d'un subject aussi eslevé pardessus ma portée, que tout ce qui est de meilleur en moy est inférieur à la moindre de ces merveilles que le monde chérit en Vostre Altesse aveq tant de ravissement. Si de sa grace elle ne veut donner un peu de rang et de considération à la profession que j'ose faire de luy estre tout acquis et de ne souhaiter rien à l'esgal de la félicité de luy pouvoir tesmoigner par les effects de mes très-humbles services à quel point j'honore la grace de me pouvoir dire, etc.

Madame,

J'ay trouvé en mon cabinet la petite boîte Indienne qui va cy-jointe, et m'a semblé que la politesse de ces nations, qu'il nous plaist d'appeller Barbares, y parroissant d'une manière qui n'est pas trop vulgaire. La pièce estoit plus digne des belles mains de Vostre Altesse que de la rudesse des mienes. Je la supplie très-humblement de me pardonner la liberté que je prens de luy offrir ceste bagatelle après l'avoir veue touchée de quelque inclination pour ceste sorte de marchandise.

Vertaling

Aan mevrouw de hertogin van Lotharingen.
5 augustus 1652.

Mevrouw,

Ik had gaarne het eervolle werk ondernomen om in Holland uw voortreffelijke volmaaktheden te openbaren en, een beetje schilder, een beetje dichter, een beetje parfumeur en een beetje muzikant zijnde - allemaal vaardigheden die horen bij het presenteren van een goed mengsel van mooie dingen - was ik begonnen mij van die taak te kwijten, zodanig dat mijn omgeving heeft geoordeeld dat mijn schilderijen, mijn gedichten, mijn reukwaren en de accoorden van mijn luit, van mijn viola da gamba en van mijn klavecimbel op enigerlei wijze deden denken aan het bekoorlijke doel van mijn verering. Maar, mevrouw, sedert u mij te verstaan hebt gegeven, boven de vele gunsten waarmee u mij reeds hebt willen vereren in uw tegenwoordigheid, dat het u behaagde de verzekering van uw genadig aandenken te schenken aan een zó geringe vreemdeling als ik ben, beken ik dat ik bezwijk onder de openbaring van deze overdaad aan goedheid en dat al mijn vaardigheden daardoor worden verlamd en afgeschrikt. Derhalve verzoek ik u onderdanig mij toe te staan dat deze opdracht niet te mijnen laste blijft en dat uw rechtvaardigheid, de overhand hebbend op uw goedheid, ten aanzien van mij de genade moge vervangen, in dier voege dat u mij uit uw geheugen verbant, zoals ik uit uw tegenwoordigheid ben verbannen, zodat ik mij niet meer zou hoeven kwellen om uitdrukkingen te vinden die een zó verheven en boven mijn draagkracht gaand onderwerp waardig zijn, waarbij het beste in mij slechter is dan het geringste van de wonderen die de wereld in u koestert met zoveel vervoering. Als u genadiglijk enige betekenis en belang zou willen hechten aan de bekentenis die ik durf te doen dat ik u geheel van dienst ben, en dat ik niets zozeer wens als het geluk u door de uitwerking van mijn nederige diensten te kunnen betuigen in welk opzicht ik de genade eer mij te kunnen noemen, enz.

Mevrouw,

Ik heb in mijn kabinet het hierbijgaande Indische doosje gevonden. Het kwam mij voor dat de beschaving van die landen, die wij graag barbaars noemen, op een zeker niet primitieve wijze erin tot uitdrukking komt. Dit voorwerp verdient daarom eerder uw mooie handen dan de ruwheid van de mijne. Ik verzoek u nederig mij de vrijmoedigheid te vergeven waarmee ik u deze kleinigheid aanbied, omdat mij is gebleken dat u enige belangstelling hebt voor dit soort koopwaar.

1. Op 15 juli 1652 had Huygens Béatrix persoonlijk leren kennen ten huize van de familie Duarte.
